

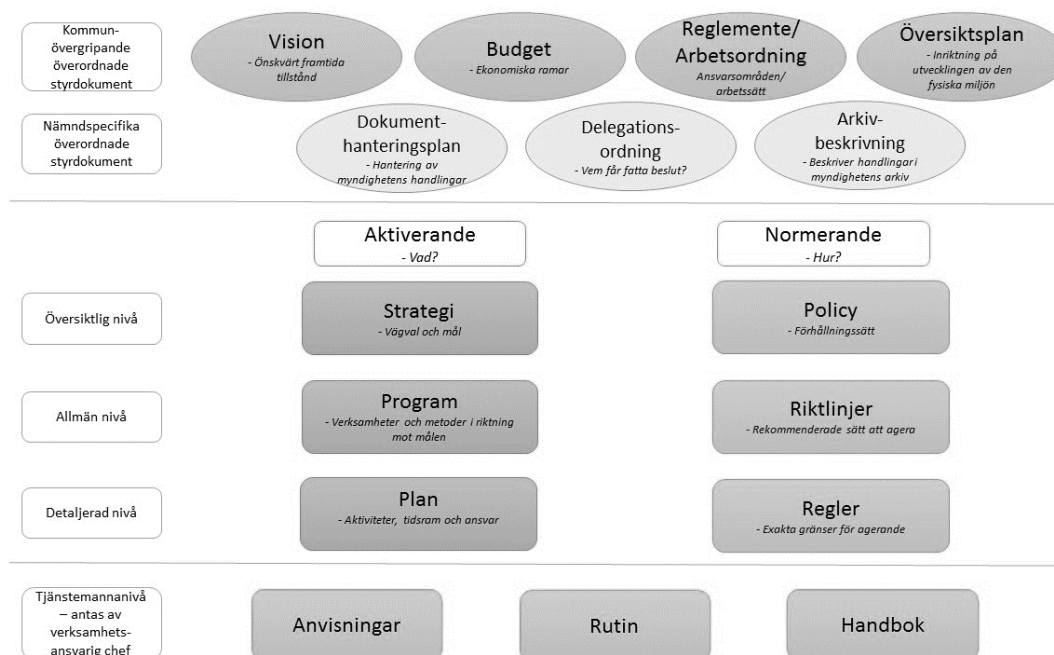
RIKTLINJE FÖR

Borgens- avgift

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2023-05-02 § 70
Giltighetstid	2023-06-01 och tillsvidare
Dokumentansvarig	Ekonomichef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer KS 2022/01715 nr 115521

Gäller för Koncernen

**Tidpunkt för
aktualitetsprövning** Ny riktlinje

Ersätter tidigare versioner Ny riktlinje

Relaterade styrdokument Ägardirektiv Håbohus

Riktlinje för borgensavgift

Innehåll

Håbo kommuns styrdokumentshierarki	2
Riktlinje för borgensavgift	3
1. Inledning	4
2. Syfte	4
3. Avgränsning	4
4. Bakgrund	4
5. Förutsättningar ny metod för borgensavgifter	5
6. Ny metod för borgensavgifter	5
7. Undantag för borgensavgifter	6

1. Inledning

En borgensavgift ska tas ut när ett bolag lånar från kommunen eller med kommunal borgen som säkerhet. EU:s statsstödsregler kräver att borgensavgiften ska vara marknadsmässig.

Att en kommun går i borgen för eller ger lån till ett kommunalt bostadsbolag innebär att det bolaget får en ekonomisk fördel i förhållande till motsvarande privata bostadsbolag.

Upplåning med säkerhet i kommunal borgen gör det möjligt för de kommunala bolagen att låna direkt från Kommuninvest som i dagsläget erbjuder bästa villkor för offentlig sektor. För att kompensera – och säkra neutrala konkurrensförhållanden – ska kommunen ta ut en borgensavgift, som motsvarar denna fördel, av det kommunala bostadsbolaget.

För att neutralisera konkurrensfördelen som uppstår vid finansiering med säkerhet i kommunal borgen tar kommunen ut en borgensavgift. För att uppfylla konkurrens- och statsstödsregler och lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska avgiften vara marknadsmässig.

2. Syfte

Syftet med detta dokument är att fastställa ett systematiskt tillvägagångssätt för att regelbundet kunna beräkna en marknadsanpassad borgensavgift.

3. Avgränsning

Riktlinjen avser att fastställa modell för beräkning av borgensavgift. Riktlinjen utgör sedan grund för beräkningen av procentsatsen för borgensavgiften.

Syftet har inte varit att utvärdera om befintlig portföljs borgensavgifter är ”korrekta” med avseende på gällande regelverk.

4. Bakgrund

Sedan början av 2011 är kommuner skyldiga att enligt lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag och Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ta ut marknadsmässiga avgifter och ställa marknadsmässiga avkastningskrav på sina bostadsbolag. Detta innebär att bolagen undantas från reglerna i kommunallagen avseende självkostnadsprincipen och förbudet mot att driva företag i vinstsyfte. Om kraven ställs för lågt riskerar detta att klassas som otillåtet statsstöd. Bevisbördan för att kraven inte ställs för lågt ligger på kommunen.

Genom EU:s statsstödsregler avses alla insatser av ekonomisk art som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna eller ge en ekonomisk fördel för ett visst företag eller en viss produktion. Dessa regler omfattar inte enbart de kommunala bostadsaktiebolagen, utan innefattar även annan verksamhet som bedrivs av kommunala företag på en konkurrensutsatt marknad.

Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsbolag sätter också en övre gräns för hur hög avgiften kan vara i syfte att förhindra värdeöverföring från bostadsbolagen till kommunen. Med lagkrav på marknadsmässiga borgens- och utlåningsavgifter är således kommunerna i behov av en modell för att kunna fastställa avgifter som stämmer överens med lagstiftning och EU:s statsstödsregler.

Frågan om vad som utgör en marknadsmässig borgensavgift för kommunala bostadsbolag hanterades i en vägledning som publicerades 2012 av SKR (då SKL), Sveriges Allmännyttan (då SABO) och Kommuninvest. En ny version av denna vägledning: ”Borgensavgift för kommunala bostadsbolag – en uppdaterad vägledning” har tagits fram av dessa tre aktörer under år 2021.

5. Förutsättningar ny metod för borgensavgifter

SKR:s (m.fl.) handledning som nämnts ovan exemplifierar hur borgensavgiften bör beräknas baserat på anbud från flera kreditgivare, med olika säkerhet och vid varje unikt lånetillfälle. Denna metodik fungerar dock bristfälligt i praktiken då flertalet kreditgivare inte har möjlighet eller har intresse av att lämna anbud med kvalitativa prisuppgifter. Att basera borgensavgifter på ett ”relationspris” är inte godtagbart enligt regelverket.

Föreslagen metod fastställer istället att kommunen beräknar och vid behov anpassar borgensavgiften utifrån nedanstående förutsättningar:

- Borgensavgiften beräknas med en metodik som simulerar kreditgivares krav på kapitaltäckning och avkastning givet risken i olika säkerheter. Dessa beräkningar kontrolleras löpande och revideras vid behov.
- Bolagens kreditvärdighet och löptider för upplåning beräknas individuellt per bolag.
- Borgensavgiften avläses vid varje upphandlingstillfälle.
- Borgensavgiften tillämpas inte baserad på det enskilda lånets löptid utan på den totala portföljens genomsnittliga löptid vid lånetillfället.
- Borgensavgiften består av två delar; skillnaden i marginal mellan olika säkerheter och prisskillnad mellan affärsbanker och Kommuninvest.
- Borgensavgiften tillämpas inte retroaktivt utan endast på framtida nyupplåningar och refinansieringar.

6. Ny metod för borgensavgifter

För att kunna fastställa en rimlig nivå på borgensavgifter, i syfte att neutralisera skillnaden mellan ett kommunalt och privat bolags finansieringsmöjligheter, använder vi oss av följande metodik uppdelad i två olika steg som beskrivs nedan

Steg 1 – fastställa skillnad i kreditmarginal mellan att finansiera verksamhet med borgen alternativt pantbrev som säkerhet. För att beräkna denna skillnad har en extern kreditmodell använts som beskrivs i ovanstående utredning. Med utgångspunkt i genomförd analys samråder representanter för kommunen och bolaget och fastställer borgensavgiften.

Steg 2 – med hjälp av den kommunala borgen har kommunala bolag en möjlighet att låna från Kommuninvest vilket inte är tillgängligt för privata bolag. Detta har historiskt och inte minst i dagens marknadsläge gett en stor konkurrensfördel till de kommunala bolagen. Skillnaden mellan lån i Kommuninvest och affärsbank, adderas till borgensavgiften.

I nedanstående tabeller framgår ett räkneexempel på dels den beräknade fördelen av en kommunal borgen vid upplåning från affärsbank och dels skillnaden mellan upplåning från affärsbank jämfört med upplåning från Kommuninvest vilket offererats i faktiska upphandlingar. I beräkningen tas hänsyn till bolagens kreditvärdighet och genomsnittliga löptid i låneportföljen.

Beräkningsexempel:

Löptid	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år
Skillnad säkerhet enligt Fundcurve	0,20%	0,24%	0,28%	0,32%	0,37%
Skillnad KI vs bank (snitt)	0,12%	0,13%	0,16%	0,23%	0,26%
Beräknad borgensavgift	0,32%	0,37%	0,44%	0,55%	0,63%
Snittlöptid portfölj	2,42 år				
Skillnad säkerhet enligt Fundcurve	0,26%				
Skillnad KI vs bank (viktad)	0,15%				
Borgensavgift snittlöptid	0,41%				

Väljer det kommunala bolaget att förlänga snittlöptiden i den totala portföljen medför det en högre borgensavgift.

Modellen för beräkning av borgensavgift har valts i samråd med Håbohus ABs ledning.

7. Undantag för borgensavgifter

Undantag för borgensavgifter är bolag och delar av bolags verksamhet som inte verkar på konkurrensutsatta marknader. Dessa verksamheter bedrivs enligt självkostnadsprincipen och får inte enligt lag gå med vinst. Håbo kommun har för närvarande inga sådana verksamheter.